

8. Quae est enim spes hypocritae si avarè rapiat, & non liberet Deus animam eius?
9. Numquid Deus audiet clamorem eius cum venerit super eum angustia?
10. Aut poterit in Omnipotente delectari, & invocare Deum omni tempore?
11. Docebo vos per manum Dei quae Omnipotens habeat, nec abscondam.
12. Ecce, vos omnes nostis, & quid sine causa vana loquimini?
13. Haec est pars hominis impij apud Deum, & hereditas violentorum, quam ab Omnipotente suscipient.
14. Si multiplicati fuerint filij eius, in gladio erunt, & nepotes eius non saturabuntur pane.
15. Qui reliqui fuerint ex eo, sepelientur in interitu, & viduae illius non plorabunt.
16. Si comportaverit quasi terram argentum, & sicut lutum praeparaverit vestimenta:
17. Praeparabit quidem, sed iustus vestietur illis: & argentum innocens dividet.
18. Aedificavit sicut tinea domum suam, & sicut custos fecit umbraculum.
19. * Dives cum dormierit, nihil secum auferet: aperiet oculos suos, & nihil inveniet.
20. Apprehendet eum quasi aqua inopia, nocte opprimet eum tempestas.
21. Tolle eum ventus urens, & auferet, & velut turbo rapiet eum de loco suo.
22. Et mittet super eum, & non parcat: de manu eius fugiens fugiet.
23. Stringet super eum manus suas, & sibilabit super illum, intruens locum eius.

CAPUT XXVIII.

Iob etiam innocentiae studuit, quod haec sit unica via obtinendae sapientiae, quam ostendit auro longè esse praestantiorum, tum origine, tum rei dignitate: Deo autem perspecta esse quaeque occultissima naturae, & sapientiam e caelo dari, non auro emi: cuius sapientiae particula quaedam communicatur per Dei timorem.

1. **H**abet argentum, venarum suarum principia: & auro locus est, in quo conflatur.
2. Ferrum de terra tollitur: & lapis solutus calore, in aes vertitur.
3. Tempus posuit tenebris, & universorum finem ipse considerat, lapidem quoque caliginis, & umbram mortis.

4. Dividit torrens a populo peregrinante; eos, quos oblitus est pes egentis hominis, & invios.
5. Terra, de qua oriebatur panis in loco suo, igni subversa est.
6. Locus sapphiri lapides eius, & glebae illius aurum.
7. Semitam ignoravit avis, nec intuitus est eam oculus vulturis.
8. Non calcaverunt eam filij institorum, nec pertransivit per eam laena.
9. Ad silicem extendit manum suam, subvertit a radicibus montes.
10. In petris rivus excidit, & omne pretiosum vidit oculus eius.
11. Profunda quoque fluviorum scrutatus est, & abscondita in lucem produxit.
12. Sapientia verò ubi invenitur? & quis est locus intelligentiae?
13. Nescit homo pretium eius, nec invenitur in terra suaviter viventium.
14. Abyssus dicit: Non est in me: & mare loquitur: Non est mecum.
15. * Non dabitur aurum obrizum pro ea, nec appendetur argentum in commutatione eius.
16. Non conferetur sanctis Indiae coloribus, nec lapidi sardonio pretiosissimo, vel sapphiro.
17. Non aequabitur ei aurum vel vitrum, nec commutabuntur pro ea vasa auri:
18. Excelsa & eminentia non memorbuntur comparatione eius: trahitur autem sapientia de occultis.
19. Non aequabitur ei topazius de Aethiopia, nec tincturae mundissima componetur.
20. Unde ergo sapientia venit? & quis est locus intelligentiae?
21. Abscondita est ab oculis omnium viventium, volucres quoque caeli later.
22. Perditio & mors dixerunt: Auribus nostris audivimus famam eius.
23. Deus intelligit viam eius, & ipse novit locum illius.
24. Ipse enim fines mundi intuetur: & omnia, quae sub caelo sunt, respicit.
25. Qui fecit ventis pondus, & aquas appendit in mensura.
26. Quando ponebat pluvius legem, & viam procellis sonantibus:
27. Tunc vidit illam, & enarravit, & praeparavit, & investigavit.
28. Et dixit homini: Ecce timor Domini, ipsa est sapientia: & recedere a malo, intelligentia.

CA-

- IOB. CAPUT XXIX.
- Iob pristinae cupiens vestigiae felicitatis, multis verbis illam enarrat, una cum bonis suis operibus, quod se de contraria amicorum calumnia vindicet.*
1. **A**ddidit quoque Iob, assumens parabolam suam, & dixit:
 2. Quis mihi tribuat, ut sim iuxta menses pristinos secundum dies; quibus Deus custodiebat me?
 3. Quando splendebat lucerna eius super caput meum, & ad lumen eius ambulabam in tenebris?
 4. Sicut fui in diebus adolescentiae meae, quando secretò Deus erat in tabernaculo meo?
 5. Quando erat Omnipotens mecum: & in circuitu meo pueri mei?
 6. Quando lavabam pedes meos butyro, & petra fundebat mihi rivus olei?
 7. Quando procedebam ad portam civitatis, & in platea parabant cathedram mihi?
 8. Videbant me iuvenes, & abscondebantur: & senes assurgentes stabant.
 9. Principes cessabant loqui, & digitum superponebant ori suo.
 10. Vocem suam cohibebant ducès, & lingua eorum gutturi suo adhaerebat.
 11. Auris audiens beatificabat me, & oculus videns testimonium reddebat mihi.
 12. Eò quòd liberassem pauperem vociferantem, & pupillum, cui non esset adiutor.
 13. Benedictio perituri super me veniebat, & cor viduae consolatus sum.
 14. Iustitia indutus sum: & vestivi me, sicut vestimento & diademate, iudicio meo.
 15. Oculus fui caeco, & pes claudò.
 16. Pater eram pauperum: & causam quam nesciebam, diligentissimè investigabam.
 17. Conterebam molas iniqui, & dentibus illius auferèbam praedam.
 18. Dicebamque: In nidulo meo moriar, & sicut palma multiplicabo dies.
 19. Radix mea aperta est secus aquas, & ros morabitur in messione mea.
 20. Gloria mea semper innovabitur, & arcus meus in manu mea instaurabitur.
 21. Qui me audiebant, expectabant sententiam, & intenti tacebant ad consilium meum.
 22. Verbis meis addere nihil audebant, & super illos stillabat eloquium meum.

- IOB. CAPUT XXX.
- Plangit Iob pristinae illam felicitatem, versam sibi, permittente Deo, in summam calamitatem.*
1. **N**unc autem deridit me iuniores tempore, quorum non dignabar patres ponere cum canibus gregis mei:
 2. Quorum virtus manuum mihi erat pro nihilo, & vita ipsa putabantur indigni.
 3. Egestate & fame steriles, qui rodebant in solitudine, squallentes calamitate, & miseriam.
 4. Et mandebant herbas, & arborum cortices, & radix iuniperorum erat eibus eorum.
 5. Qui de convallibus: ista rapientes, cum singula reperissent, ad ea cum clamore currebant.
 6. In desertis habitabant torrentium, & in cavernis terrae, vel super glaream.
 7. Qui inter huiusmodi laetabantur, & esse sub sentibus delicias computabant.
 8. Filij stultorum & ignobilium, & in terra penitus non parentes.
 9. Nunc in eorum canticum versus sum, & factus sum eis in proverbium.
 10. Abominantur me, & longè fugiunt a me, & faciem meam conspuere non verentur.
 11. Pharetram enim suam aperuit, & afflixit me, & frenum posuit in os meum.
 12. Ad dexteram orientis calamitates meae illicò surrexerunt: pedes meos subverterunt, & oppreserunt quasi fluctibus semitis suis.
 13. Dissipaverunt itinera mea, insidiati sunt mihi, & praevaluerunt, & non fuit qui ferret auxilium.
 14. Quasi rupto muro, & aperta ianua irruerunt super me, & ad meas miserias devoluti sunt.
 15. Redactus sum in nihilum: abstulisti qua-

Vv 2

qua-

quasi ventus desiderium meum: & velut nubes pertransiit salus mea.
 16. Nunc autem in memetipso marcescit anima mea, & possident me dies afflictionis.
 17. Nocte os meum perforatur doloribus: & qui me comedunt, non dormiunt.
 18. In multitudinem eorum consumitur vestimentum meum, & quasi capitis tunica succinxerunt me.
 19. Comparatus sum luto, & assimilatus sum favilla & cineri.
 20. Clamo ad te, & non exaudis me: stoto, & non respicis me.
 21. Mutatus es mihi in crudelem, & in duritia manus tue adversaris mihi.
 22. Elevasti me, & quasi super ventum ponens elisisti me valide.
 23. Scio quia morti trades me, ubi constituta est domus omni viventi.
 24. Verumtamen non ad consumptionem eorum emittis manum tuam: & si corruerint, ipse salvabis.
 25. Flebam quondam super eo, qui afflictus erat, & compatiebatur anima mea pauperi.
 26. Expectabam bona, & venerunt mihi mala: prestatolabar lucem, & eruperunt tenebrae.
 27. Interiora mea efferbuerunt absque ulla requie, praevenierunt me dies afflictionis.
 28. Merens incedebam, sine furore, consurgens, in turba clamabam.
 29. Frater fui draconum, & socius struthionum.
 30. Cutis mea denigrata est super me, & ossa mea aruerunt prae caumate.
 31. Versa est in luctum cithara mea, & organum meum in vocem flentium.

CAPUT XXXI.

Iob ut de amicorum calumnia se purget, summum iudicem innocentiae suae testem invocans, suas enarrat virtutes, quibus a puero assuevit.

1. **P**epigi foedus cum oculis meis ut ne cogitarem quidem de virgine.
 2. Quam enim partem haberet in me Deus desuper, & hereditatem Omnipotens de excelsis?
 3. Numquid non perditio est iniquo, & alienatio operantibus iniustitiam?
 4. Nonne ipse considerat vias meas, & cunctos gressus meos dinumerat?

5. Si ambulavi in vanitate, & festinavit in dolo pes meus:
 6. Appendat me in statera iusta, & sciatur Deus simplicitatem meam.
 7. Si declinavit gressus meus de via, & si secutum est oculus meos cor meum, & si manibus meis adhesit macula:
 8. Seram, & alius comedat: & progenies mea eradicetur.
 9. Si deceptum est cor meum super muliere, & si ad ostium amici mei insidarius sum:
 10. Scortum alterius sit uxor mea, & super illam incurventur alij.
 11. Hoc enim nefas est, & iniquitas maxima.
 12. Ignis est usque ad perditionem devorans, & omnia eradicans genimina.
 13. Si contempsi subire iudicium cum servo meo, & ancilla mea, cum discipulant adversum me.
 14. Quid enim faciam cum surrexerit ad iudicandum Deus? & cum quesierit quid respondebo illi?
 15. Numquid non in utero fecit me qui & illum operatus est: & formavit me in vulva unus?
 16. Si negavi, quod volebant pauperibus, & oculos viduae expectare feci:
 17. Si comedi buccellam meam solus, & non comedit pupillus ex ea:
 18. (Quia ab infantia mea crevit mecum miseratio: & de utero matris meae egressa est mecum.)
 19. Si desepi pereuntem, eo quod non habuerit indumentum, & absque operimento pauperem:
 20. Si non benedixerunt mihi latera eius, & de velleribus ovium mearum calefactus est:
 21. Si levavi super pupillum manum meam, etiam cum viderem me in porta superiorem:
 22. Humerus meus a iunctura sua cadat, & brachium meum cum suis ossibus confringatur.
 23. Semper enim quasi tumentes super me fluctus timui Deum, & pondus eius ferre non potui.
 24. Si putavi aurum robur meum, & obrizo dixi: Fiducia mea.
 25. Si letatus sum super multis divitiis meis, & quia plurima reperit manus mea.
 26. Si vidi solem cum fulgeret, & lunam incedentem clarè:
 27. Et letatum est in abscondito cor meum,

meum, & osculatus sum manum meam ore meo.
 28. Quae est iniquitas maxima, & negatio contra Deum altissimum.
 29. Si gavisus sum ad ruinam eius, qui me oderat, & exultavi quod invenisset eum malum.
 30. Non enim dedi ad peccandum guttur meum, ut expeterem maledicens animam eius.
 31. Si non dixerunt viri tabernaculi mei: Quis det de carnibus eius ut satureremur?
 32. Foris non mansit peregrinus, ostium meum viatori patuit.
 33. Si abscondi sciti homo peccatum meum, & celavi in sinu meo iniquitatem meam.
 34. Si expavi ad multitudinem nimiam, & despectio propinquorum terruit me: & non magis tacui, nec egressus sum ostium.
 35. Quis mihi tribuat auditorum, ut desiderium meum audiat Omnipotens: & librum scribat ipse qui iudicat.
 36. Ut in humero meo portem illum, & circumdem illum quasi coronam mihi?
 37. Per singulos gradus meos pronuntiabo illum, & quasi principi offeram eum.
 38. Si adversum me terra mea clamat, & cum ipsa sulci eius deflent:
 39. Si fructus eius comedi absque pecunia, & animam agricolarum eius affixi:
 40. Pro frumento oriatum mihi tribulus, & pro hordeo spina.

Finita sunt verba Iob.

CAPUT XXXII.

Iob silentio amicis imposito, arguitur una cum illis insipientiae ab Elia, qui suam iactat sapientiam.

1. **O**miserunt autem tres viri isti respondere Iob, eo quod iustus sibi videretur.
 2. Et iratus, indignatusque est Eliu filius Barachel Buzites, de cognatione Ram: iratus est autem adversum Iob, eo quod iustum se esse diceret coram Deo.
 3. Porro adversum amicos eius indignatus est, eo quod non invenissent responsum rationabilem, sed tantummodo condemnasset Iob.
 4. Igitur Eliu expectavit Iob loquentem: eo quod seniores essent qui loquebantur.
 5. Cum autem vidisset quod tres respondere non potuissent, iratus est vehementer.

6. Respondensque Eliu filius Barachel Buzites, dixit:
 7. Junior sum tempore, vos autem antiquiores, idcirco demisso capite, veritus sum vobis indicare meam sententiam.
 8. Sperabam enim quod atas prolixior loqueretur, & amorum multitudo doceret sapientiam.
 9. Sed, ut video, Spiritus est in hominibus, & inspiratio Omnipotentis dat intelligentiam.
 10. Non sunt longevi sapientes, nec senes intelligentes iudicium.
 11. Ideo dicam: Audite me, ostendam vobis etiam ego meam sapientiam.
 12. Expectavi enim sermones vestros, audivi prudentiam vestram, donec discipularetur mihi sermonibus:
 13. Et donec putabam vos aliquid dicere, considerabam: sed, ut video, non est qui possit arguere Iob, & respondere ex vobis sermonibus eius.
 14. Ne forte dicatis: Invenimus sapientiam, Deus proiecit eum, non homo.
 15. Nihil locutus est mihi, & ego non secundum sermones vestros respondebo illi.
 16. Extimuerunt, nec responderunt ultra, abstuleruntque a se eloquia.
 17. Quoniam igitur expectavi, & non sunt locuti: steterunt, nec ultra responderunt.

18. Respondebo & ego partem meam, & ostendam scientiam meam.
 19. Plenus sum enim sermonibus, & coarctat me spiritus uteri mei.
 20. En venter meus quasi mustum absque spiraculo, quod lagunculas novas dirumpit.
 21. Loquar, & respirabo paululum: aperiam labia mea, & respondebo.
 22. Non accipiam personam viri, & Deum homini non aequabo.
 23. Nescio enim quamdiu subsistam, & si post modicum tollat me Factor meus.

CAPUT XXXIII.

Eliu ex sermonibus Iob ostendere nititur eum non esse iustum, docens quomodo Deus homini loquatur ut erudiat & increpet, ac respicienti propitiatur.

1. **A**udi igitur Iob eloquia mea, & omnes sermones meos ausculta.
 2. Ecce aperui os meum, loquatur lingua mea in faucibus meis.

3. Simplici corde meo sermones mei, & sententiam puram labia mea loquentur.
4. Spiritus Dei fecit me, & spiraculum Omnipotentis vivificavit me.
5. Si potes, responde mihi, & adversus faciem meam consiste.
6. Ecce, & me sicut & te fecit Deus, & de eodem luto-ego quoque formatus sum.
7. Verumtamen miraculum meum non te terreat, & eloquentia mea non sit tibi gravis.
8. Dixisti ergo in auribus meis, & vocem verborum tuorum audivi:
9. Mundus sum ego, & absque delicto: immaculatus, & non est iniquitas in me.
10. Quia querelas in me reperit, idem arbitratus est me inimicum sibi.
11. Posuit in nervo pedes meos, custodivit omnes semitas meas.
12. Hoc est ergo, in quo non es iustificatus: respondebo tibi, quia maior sit Deus homine.
13. Adversus eum contendis quod non ad omnia verba responderit tibi?
14. Semel loquitur Deus, & secundum id ipsum non repetit.
15. Per somnium in visione nocturna, quando irruit sopor super homines, & dormiunt in lectulo:
16. Tunc aperit aures virorum, & erudiens eos instruit disciplinam,
17. Ut avertat hominem ab his, quae facit, & liberet eum de superbia:
18. Eruens animam eius a corruptione: & vitam illius, ut non transeat in gladium.
19. Increpat quoque per dolorem in lectulo, & omnia ossa eius marcescere facit.
20. Abominabilis ei fit in vita sua panis, & anima illius cibus ante desiderabilis.
21. Tabescet caro eius, & ossa, quae tecta fuerant, nudabuntur.
22. Appropinquavit corruptioni anima eius, & vita illius mortiferis.
23. Si fuerit pro eo Angelus loquens, unus de millibus, ut annunciet hominis aequitatem:
24. Miserebitur eius, & dicet: Libera eum, ut non descendat in corruptionem: inventi in quo ei propitius.
25. Consumpta est caro eius a suppliciis, revertatur ad dies adolescentiae suae.
26. Deprecabitur Deum, & placabilis ei erit: & videbit faciem eius in iubilo, & reddet homini iustitiam suam.
27. Respiciet homines, & dicet: Peccavi, & verè deliqui, & ut eram dignus, non recepi.

28. Liberavit animam suam ne pergeret in interitum, sed vivens lucem videret.
29. Ecce, haec omnia operatur Deus tribus vicibus per singulos.
30. Ut revocet animas eorum a corruptione, & illuminet luce viventium.
31. Attende Iob, & audi me: & tace, dum ego loquor.
32. Si autem habes quod loquaris, responde mihi, loquere: volo enim, te apparere iustum.
33. Quod si non habes, audi me: tace, & docebo te sapientiam.

CAPUT XXXIV.

Eliu rursus ex verbis Iob accusat eum blasphemiam aliorumque criminum, aequitatem ostendens divini iudicii, eius quoque potentiae & notitiae cuncta subesse.

1. **P**Ronuncians itaque Eliu, etiam haec locutus est:
2. Audite sapientes verba mea, & eruditum auscultate me:
3. * Auris enim verba probat, & guttur escas gustu diiudicat.
4. Iudicium eligamus nobis, & inter nos videamus quid sit melius.
5. Quia dixit Iob: Iustus sum, & Deus subvertit iudicium meum.
6. In iudicando enim me, mendacium est: violenta sagitta mea absque ullo peccato.
7. Quis est vir ut est Iob, qui bibit subannationem quasi aquam:
8. Qui graditur cum operantibus iniquitatem, & ambulat cum viris impiis?
9. Dixit enim: Non placebit vir Deo, etiam si cucurrerit cum eo.
10. Ideo viri cordati audite me, absit a Deo impietas, & ab Omnipotente iniquitas.
11. Opus enim hominis reddet ei, & iuxta vias singulorum resituet eis.
12. Verè enim Deus non condemnabit frustra, nec Omnipotens subvertet iudicium.
13. Quem constituit alium super terram? aut quem posuit super orbem, quem fabricatus est?
14. Si direxerit ad eum cor suum, spiritum illius & flatum ad se trahet.
15. Deficiet omnis caro simul, & homo in cinerem revertetur.
16. Si habes ergo intellectum, audi quod dicitur, & auscultate vocem eloquij mei.

17. Num-

CAPUT XXXV.

Eliu falsò colligens Iob dixisse Deo non placere quod rectum est, ostendit non Deo, sed homini & pietatem prodesse, & impietatem obesse.

1. **I**Gitur Eliu haec rursum locutus est:
2. Numquid aequa tibi videtur tua cogitatio, ut diceris: Iustior sum Deo?
3. Dixisti enim: Non tibi placet quod rectum est: vel quid tibi proderit, si ego peccavero?
4. Itaque ego respondebo sermonibus tuis, & amicis tuis tecum.
5. Suscipe caelum & intue're, & contem- plare aethera quod altior te sit.
6. Si peccaveris, quid ei nocebis? & si multiplicatae fuerint iniquitates tuae, quid facies contra eum?
7. Porro si iuste egeris, quid donabis ei, aut quid de manu tua accipiet?
8. Homini, qui similis tui est, nocebit impietas tua: & filium hominis adiuva- bit iustitia tua.
9. Propter multitudinem calumniato- rum clamabunt: & eiulabunt propter vim brachij tyrannorum.
10. Et non dixit: Ubi est Deus, qui fecit me, qui dedit carmina in nocte?
11. Qui docet nos super iumenta terrae, & super volucres caeli erudit nos.
12. Ibi clamabunt, & non exaudiet, propter superbiam malorum.
13. Non ergo frustra audiet Deus, & Omnipotens causas singulorum intuebitur.
14. Etiam cum dixeris: Non considerat iudicare coram illo, & expecta eum.
15. Nunc enim non infert furorem suum, nec ulciscitur scelus valde.
16. Ergo Iob frustra aperit os suum, & absque scientia verba multiplicat.

CAPUT XXXVI.

Eliu aequitatem divini iudicii tuetur, qui percussit ut erudiat: loquitur ut ad se redeat, redeuntes a flagellis liberat; hortatur itaque Iob ad respicientiam, promittens cuncta prospera.

1. **A**ddens quoque Eliu, haec locutus est:
2. Sustine me paululum, & indicabo tibi: adhuc enim habeo quod pro Deo loquar.
3. Repetam scientiam meam a principio, & operatorem meum probabo iustum.

4. Ve-

17. Numquid qui non amat iudicium, sanari potest? & quomodo tu eum, qui iustus est, in tantum condemnas?
18. Qui dicit regi, apostata: qui vocat duces impios:
19. * Qui non accipit personas principum: nec cognovit tyrannum, cum disceptaret contra pauperem: opus enim manuum eius sunt universi.
20. Subito morientur, & in media nocte turbabuntur populi, & pertransibunt, & auferent violentum absque manu.
21. Oculi enim eius super vias hominum, & omnes gressus eorum considerat.
22. Non sunt tenebrae, & non est umbra mortis, ut abscondantur ibi qui operantur iniquitatem.
23. Neque enim ultra in hominis potestate est, ut veniat ad Deum in iudicium.
24. Conteret multos, & innumerabiles, & stare faciet alios pro eis.
25. Novit enim opera eorum: & idcirco inducet noctem, & conterentur.
26. Quasi impios percussit eos in loco videntium.
27. Qui quasi de industria recesserunt ab eo, & omnes vias eius intelligere noluerunt:
28. Ut pervenire facerent ad eum clamorem egeni, & audiret vocem pauperum.
29. Ipso enim concedente pacem, quis est qui condemnet? ex quo absconderit vultum, quis est qui contempletur eum & super gentes & super omnes homines?
30. Qui regnare facit hominem hypocritam propter peccata populi.
31. Quia ergo ego locutus sum ad Deum, te quoque non prohibebo.
32. Si erravi, tu doce me: si iniquitatem locutus sum, ultra non addam.
33. Numquid a te Deus expectat eam, quia displicuit tibi? tu enim accepisti loqui, & non ego: quod si quid nosti melius, loquere.
34. Viri intelligentes loquantur mihi, & vir sapiens audiat me.
35. Iob autem stultè locutus est, & verba illius non sonant disciplinam.
36. Pater mi, probetur Iob usque ad finem: ne desinas ab homine iniquitatis.
37. Quia addit super peccata sua blasphemiam, inter nos interim constringatur: & tunc ad iudicium provocet sermonibus suis Deum.

* Deut. 10. 17.
2. Par. 19. 7.
Sap. 6. 8.
Eccli. 35. 16.
Act. 10. 34.
Rom. 2. 11.
Galat. 2. 6.
Ephes. 6. 9.
Colos. 3. 25.
1. Pet. 1. 17.

* Supr. 12. 11.

4. Verè enim absque mendacio sermones mei, & perfecta scientia probabitur tibi.

5. Deus potentes non abjicit, cum & ipse sit potens.

6. Sed non salvat impios, & iudicium pauperibus tribuit.

7. Non auferet a iusto oculos suos, & reges in solio collocat in perpetuum, & illi eriguntur.

8. Et si fuerint in catenis, & vinciantur funibus paupertatis.

9. Indicabit eis opera eorum, & scelera eorum, quia violenti fuerunt.

10. Revelabit quoque aurem eorum, ut corripiat: & loquetur, ut revertantur ab iniquitate.

11. Si audierint & observaverint, complebunt dies suos in bono, & annos suos in gloria:

12. Si autem non audierint, transibunt per gladium, & consumentur in stultitia.

13. Simulatores & callidi provocant iram Dei, neque clamabunt cum vincti fuerint.

14. Morietur in tempestate anima eorum, & vita eorum inter effeminatos.

15. Eripiet de angustia sua pauperem, & revelabit in tribulatione aurem eius.

16. Igitur salvabit te de ore angusto latissimè, & non habente fundamentum subter se: requies autem mensæ tuæ erit plena pinguedine.

17. Causa tua quasi impij iudicata est, causam iudiciumque recipies.

18. Non te ergo superet ira, ut aliquem opprimas: nec multitudo donorum inclinet te.

19. Depone magnitudinem tuam absque tribulatione, & omnes robustos fortitudinem.

20. Ne protrahas noctem, ut ascendant populi pro eis.

21. Cave ne declines ad iniquitatem: hanc enim cepisti sequi post miseriam.

22. Ecce, Deus excelsus in fortitudine sua, & nullus ei similis in legislatoribus.

23. Quis poterit scrutari vias eius? aut quis potest ei dicere: Operatus es iniquitatem?

24. Memento quòd ignores opus eius, de quo cecinerunt viri.

25. Omnes homines vident eum, unusquisque intuetur procul.

26. Ecce, Deus magnus vincens scientiam nostram: numerus annorum eius inestimabilis.

27. Qui auferit stillas pluviae, & effundit imbres ad instar gurgitum.

28. Qui de nubibus fluunt, quæ prætexunt cuncta desuper.

29. Si voluerit extendere nubes quasi tentorium suum.

30. Et fulgurare lumine suo desuper, cardines quoque maris operiet.

31. Per hæc enim iudicat populos, & dat escas multis mortalibus.

32. In manibus abscondit lucem, & præcipit ei ut rursus adveniat.

33. Annunciat de ea amico suo, quòd possessio eius sit, & ad eam possit ascendere.

CAPUT XXXVII.

*Eliu ex mirabilibus Dei operibus concludit
Dei sapientiam, potentiam, ac iustitiam
& inscrutabile iudicium ipsius: quibus
vult Iob detraxisse: unde monet Iobum,
ut se natui divino penitus subiciat.*

1. Super hoc expavit cor meum, & emotum est de loco suo.

2. Audite auditionem in terrore vocis eius, & sonum de ore illius procedentem.

3. Subter omnes caelos ipse considerat, & lumen illius super terminos terræ.

4. Post eum rugiet sonitus, tonabit voce magnitudinis suæ, & non investigabitur, cum audita fuerit vox eius.

5. Tonabit Deus in voce sua mirabiliter, qui facit magna & inscrutabilia.

6. Qui præcipit nivi ut descendat in terram, & hiemis pluvias, & imbri fortitudinis suæ.

7. Qui in manu omnium hominum signat, ut noverint singuli opera sua.

8. Ingredietur bestia latibulum, & in antro suo morabitur.

9. Ab interioribus egredietur tempestas, & ab Arcturo frigus.

10. Flante Deo concresecit gelu, & rursus latissime funduntur aquæ.

11. Frumentum desiderat nubes, & nubes spargunt lumen suum.

12. Quæ lustrant per circuitum, quocumque eas voluntas gubernantis duxerit, ad omne quod præcepit illis super faciem orbis terrarum:

13. Sive in una tribu, sive in terra sua, sive in quocumque loco misericordia suæ eas iusserit inveniri.

14. Ausculta hæc Iob: sta, & considera mirabilia Dei.

15. Numquid scis quando præcepit Deus

Deus pluvias, ut ostenderent lucem nubium eius?

16. Numquid nosti semitas nubium magnas, & perfectas scientias?

17. Nonne vestimenta tua calida sunt, cum perlata fuerit terra Austro?

18. Tu forsitan eum eo fabricatus es caelos, qui solidissimi quasi ære fusi sunt.

19. Ostende nobis quid dicamus illi: nos quippe involvimur tenebris.

20. Quis narrabit ei quæ loquor? etiam si locutus fuerit homo, devorabitur.

21. At nunc non vident lucem: subito aër cogetur in nubes, & ventus transiens fugabit eas.

22. Ab Aquilone aurum venit, & ad Deum formidolosa laudatio.

23. Digne eum invenire non possumus: magnus fortitudine, & iudicio, & iustitia, & enarrari non potest.

24. Idèò timebunt eum viri, & non audebunt contemplari omnes, qui sibi videntur esse sapientes.

25. CAPUT XXXVIII.

Deus ipse disputationi se interponit, & Eliu silere iussit, arguit Iob, ostendens ex conditis a se operibus non posse illum divinam potentiam ac sapientiam comprehendere.

1. Respondens autem Dominus Iob de turbine, dixit:

2. Quis est iste involvens sententias sermonibus imperitij?

3. Accinge sicut vir lumbos tuos: interrogabo te, & responde mihi.

4. Ubi eras quando ponebam fundamenta terræ? indica mihi si habes intelligentiam.

5. Quis posuit mensuras eius, si nosti? vel quis tetendit super eam lineam?

6. Super quo bases illius solidate sunt? aut quis demisit lapidem angularem eius,

7. cum me laudarent simul astra matutina, & iubilarent omnes filij Dei?

8. Quis conclusit ostia mare, quando erumpebat quasi de vulva procedens:

9. Cum ponerem nubem vestimentum eius, & caligine illud quasi pannis infantiae obvolverem?

10. Circumdedi illud terminis meis, & posui vetricem, & ostia;

11. Et dixi: Usque huc venies, & non procedes amplius, & hic confringes tumens fluctus tuos.

12. Numquid post ortum tuum præcepisti diluculo, & ostendisti auroræ locum suum?

13. Et tenuisti concutiens extrema terræ, & excussisti impios ex eas?

14. Restituetur ut lutum signaculum, & stabit sicut vestimentum:

15. Auferetur ab impijs lux sua, & brachium excelsum confringetur.

16. Numquid ingressus es profunda maris, & in novissimis abyssi deambulasti?

17. Numquid aperta sunt tibi portæ mortis, & ostia tenebrosa vidisti?

18. Numquid considerasti latitudinem terræ? indica mihi, si nosti, omnia.

19. In qua via lux habitat, & tenebrarum quis locus sit?

20. Ut dicas unumquodque ad terminos suos, & intelligas semitas domus eius.

21. Sciebas tunc quòd nasciturus esses? & numerum dierum tuorum noveras?

22. Numquid ingressus es thesauros nivis, aut thesauros grandinis aspexisti?

23. Quæ præparavi in tempus hostis, in diem pugnæ & belli?

24. Per quam viam spargitur lux, dividitur aëstus super terram?

25. Quis dedit vehementissimo imbricursum, & viam sonantis tonitruj,

26. ut plueret super terram absque homine in deserto, ubi nullus mortalium commoratur,

27. ut impleret iniviam & desolatam, & produceret herbas virentes?

28. Quis est pluviae pater? vel quis genuit stillas roris?

29. De cuius utero egressa est glacies? & gelu de caelo quis genuit?

30. In similitudinem lapidis aquæ durantur, & superficies abyssi constringitur.

31. Numquid coniungere valebis micantes stellas Pleiadas, aut gyrum Arcturi poteris dissipare?

32. Numquid producis Lucefferum in tempore suo, & Vesperum super filios terræ consurgere facis?

33. Numquid nosti ordinem caeli, & pones rationem eius in terra?

34. Numquid elevabis in nebula vocem tuam, & impetus aquarum operiet te?

35. Numquid mittes fulgura, & ibunt, & revertentia dicent tibi: Adsumus?

36. Quis posuit in visceribus hominis sapientiam? vel quis dedit gallo intelligentiam?

37. Quis enarrabit caelorum rationem, & concentum caeli quis dormiet faciet?

38. Quan-

38. Quando fundebatur pulvis in terra,
& glebae compingebantur.

39. Numquid capies leonem praedam, &
animam catulorum eius implebis.

40. quando cubant in antris, & in specubus insidiantur?

* Psalm. 146. 9. 41. * Quis praeparat corvo escam suam,
quando pulli eius clamant ad Deum, vagantes,
eo quod non habeant cibos?

CAPUT XXXIX.

Deus ipse Iob ostendit mirabilia opera sua etiam in ibicibus, onagro, rhinocerote, struthione, equo & aquila; arguens eum quod cum ipso contendere voverit; quibus Iob commotus agnoscit se temere locutum.

1. Numquid nosti tempus partus ibicum in petris, vel parturientes cervas observasti?

2. Diverterasti menses conceptus earum, & scisti tempus partus earum?

3. Incurvantur ad fetum, & pariunt, & rugitus emittunt.

4. Separantur filij earum, & pergunt ad pastum: egrediuntur, & non revertuntur ad eas.

5. Quis dimisit onagrum liberum, & vincula eius quis solvit?

6. Cui dedi in solitudine domum, & tabernacula eius in terra salsuginis.

7. Contemnit multitudinem civitatis, clamorem exactoris non audit.

8. Circumspicit montes pascuae suae, & virentia quaeque perquirat.

9. Numquid volet rhinoceros servire tibi, aut morabitur ad praesepe tuum?

10. Numquid alligabis rhinocerota ad arandum loro tuo? aut confringet glebas vallium post te?

11. Numquid fiduciam habebis in magna fortitudine eius, & derelinques ei labores tuos.

12. Numquid credes illi quod sementem reddat tibi, & aream tuam congreget?

13. Penna struthionis similis est pennis herodij, & accipitris.

14. Quando derelinquit ova sua in terra, tu forsitan in pulvere calefacies ea?

15. Obliviscitur quod pes conculcet ea, aut bestia agri conterat.

16. Duratur ad filios suos quasi non sint sui, frustra laboravit nullo timore cogente.

17. Privavit enim eam Deus sapientiam, nec dedit illi intelligentiam.

18. Cum tempus fuerit, in altum alas erigit: deridet equum & ascensorem eius.

19. Numquid praebabis equo fortitudinem, aut circumdabis collo eius hinnitum?

20. Numquid suscitabis eum quasi locustas? gloria narium eius terror.

21. Terram unguis fodit, exultat audacter: in occursum pergit armatis.

22. Contemnit pavorem, nec cedit gladio.

23. Super ipsum sonabit pharetra, vibrabit hasta & clypeus.

24. Fervens & fremens sorbet terram, nec reputat tubae sonare clangorem.

25. Ubi audierit bucinam, dicit: Vah, procul odoratur bellum, exhortationem ducum, & ululatum exercituum.

26. Numquid per sapientiam tuam plumescit accipiter, expandens alas suas ad Austrum?

27. Numquid ad praecipitium tuum elevabitur aquila, & in arduis ponet nidum suum?

28. In petris manet, & in praeruptis silicibus commoratur, atque inaccessis rupibus.

29. Inde contempletur escam, & de longe oculi eius prospiciunt.

30. Pulli eius lambent sanguinem: & ubicumque cadaver fuerit, statim adest.

31. Et adiecit Dominus, & locutus est ad Iob:

32. Numquid qui contendit cum Deo, tam facile conquiescit? utique qui arguit Deum, debet respondere ei.

33. Respondens autem Iob Domino, dixit:

34. Qui leviter locutus sum, responde-re quid possum? manum meam ponam super os meum.

35. Unum locutus sum, quod utinam non dixissem: & alterum, quibus ultra non addam.

CAPUT XL.

Deus arguens Iob quod visus sit iustitiae ipsius detraxisse, ostendit ei suam potentiam in Behemoth & Leviathan, silentium ei imponens.

1. Respondens autem Dominus Iob de turbine, dixit:

2. Accinge sicut vir lumbos tuos: interroga te: & indica mihi.

3. Numquid irritum facies iudicium meum: & condemnabis me, ut tu iustificeris?

4. Et si habes brachium sicut Deus, & si voce similis tonas?

5. Circumda tibi decorem, & in subli-

me erigere, & esto gloriosus, & speciosis induere vestibus.

6. Disperge superbos in furore tuo, & respicies omnem arrogantem humilia.

7. Respice cunctos superbos, & confunde eos, & contere impios in loco suo.

8. Absconde eos in pulvere simul, & facies eorum demerge in foveam:

9. Et ego confitebor quod salvare te possit dextera tua.

10. Ecce, Behemoth, quem feci tecum, sicut quasi bos comedet:

11. Fortitudo eius in lumbis eius, & virtus illius in umbilico ventris eius.

12. Stringit caudam suam quasi cedrum, nervi testiculorum eius perplexi sunt.

13. Ossa eius velut fistulae aeris, cartilago illius quasi laminae ferreae.

14. Ipse est principium viarum Dei, qui fecit eum, applicabit gladium eius.

15. Huic montes herbas ferunt: omnes bestiae agri ludent ibi.

16. Sub umbra dormit in secreto calami, & in locis humentibus.

17. Protegunt umbram umbram eius, circumdabunt eum salices torrentis.

18. Ecce, absorbebit fluvium, & non mirabitur: & habet fiduciam quod influat Iordanis in os eius.

19. In oculis eius quasi hamo capiet eum, & in sudibus perforabit nares eius.

20. An extrahere poteris leviathan hamo, & fune ligabis linguam eius?

21. Numquid pones circulum in naribus eius, aut armilla perforabis maxillam eius?

22. Numquid multiplicabit ad te preces, aut loquetur tibi mollia?

23. Numquid feriet tecum pactum, & accipies eum servum sempiternum?

24. Numquid illudis ei quasi avi, aut ligabis eum ancillis tuis?

25. Concident eum amici, dividunt illum negotiatores?

26. Numquid implebis sagenas pelle eius, & gurgustium piscium capite illius?

27. Pone super eum manum tuam: memento belli, nec ultra addas loqui.

28. Ecce, spes eius frustrabitur eum, & videntibus cunctis praecipitabitur.

CAPUT XLI.

Malitia Behemoth explicatur fusius iuxta illius membra, duritiam & superbiam.

1. NON quasi crudelis suscitabo eum: quis enim resistere potest vul-tui meo?

2. Quis ante dedit mibi, ut reddam eis omnia quae sub caelo sunt, mea sunt.

3. Non parcam ei, & verbis potentibus, & ad deprecandum compositis.

4. Quis revelabit faciem indumentis eius? & in medium oris eius quis intrabit?

5. Portas ventris eius quis aperiet? per gyrum dentium eius formido.

6. Corpus illius quasi scuta fusilia, compactum squamis se prementibus.

7. Una uni coniungitur, & ne spiraculum quidem incedit per eas:

8. Una alteri adhaerebit, & tenentes se nequaquam separabuntur.

9. Strenuitas eius splendor ignis, & oculi eius, ut palpebrae diluculi.

10. De ore eius lampades procedunt, sicut tediae ignis accensae.

11. De naribus eius procedit fumus, sicut olla succensae atque ferventis.

12. Halitus eius prunas ardere facit, & flamma de ore eius egreditur.

13. In collo eius morabitur fortitudo, & faciem eius praecedit egestas.

14. Membra carnis eius coherentia sibi: mittet contra eum fulmina, & ad locum alium non ferentur.

15. Cor eius indurabitur tamquam lapis, & stringetur quasi malleatoris incus.

16. Cum sublatus fuerit, timebunt angeli, & territi purgabuntur.

17. Cum apprehenderit eum gladius, subsistere non poterit neque hasta, neque thorax.

18. Reputabit enim quasi paleas ferum, & quasi lignum putridum, es.

19. Non fugabit eum vir sagittarius, in stipulam versi sunt ei lapides fundae.

20. Quasi stipulam aestimabit malleum, & deridebit vibrantem hastam.

21. Sub ipso erunt radij solis, & sternet sibi aurum quasi lutum.

22. Fervescere faciet quasi ollam profundum mare, & ponet quasi cum unguenta bulliunt.

23. Post eum lucebit semita, aestimabit abyssum quasi senescentem.

24. Non est super terram potestas, quae comparetur ei, qui factus est ut nullum timeret.

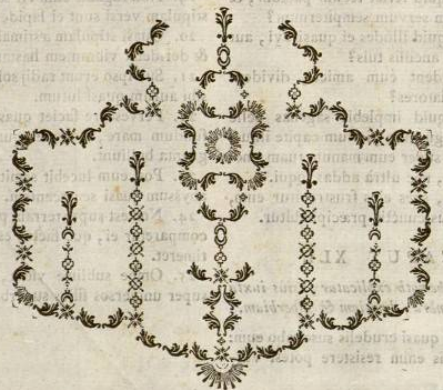
25. Omne sublime videt, ipse est rex super universos filios superbiae.

his mal CAP U T XLII. Agnoscat Iob se insipienter locutum, & a Domino praefertur amicis, ac pro illis orat: duplicia recipiens eorum quae amiserat, tandemque plenus dierum in pace quievit.

- 1. Respondens autem Iob Domino, dixit:
- 2. Scio quia omnia potes, & nulla te latet cogitatio.
- 3. Quis est iste, qui celat consilium absque scientia? ideo insipienter locutus sum, & quae ultra modum excederent scientiam meam.
- 4. Audi, & ego loquar: interrogabo te, & responde mihi.
- 5. Auditu auris audivi te, nunc autem oculus meus videt te.
- 6. Idcirco ipse me reprehendo, & ago poenitentiam in favilla & cinere.
- 7. Postquam autem locutus est Dominus verba haec ad Iob, dixit ad Eliphaz Themanitem: Iratus est furor meus in te, & in duos amicos tuos, quoniam non estis locuti coram me rectum, sicut servus meus Iob.
- 8. Sumite ergo vobis septem tauros, & septem arietes, & ite ad servum meum Iob, & offerte holocaustum pro vobis: Iob autem servus meus orabit pro vobis: faciem eius suscipiam ut non vobis imputetur stultitia: neque enim locuti estis ad me recta, sicut servus meus Iob.
- 9. Abierunt ergo Eliphaz Themanites,

& Baldad Subites, & Sophar Naamathites, & fecerunt sicut locutus fuerat Dominus ad eos, & suscepit Dominus faciem Iob.

- 10. Dominus quoque conversus est ad poenitentiam Iob, cum oraret ille pro amicis suis. Et addidit Dominus omnia quaecumque fuerant Iob, duplicia.
- 11. Venerunt autem ad eum omnes fratres sui, & universae sorores suae, & cuncti qui noverant eum prius, & comederunt cum eo panem in domo eius: & moverunt super eum caput, & consolati sunt eum super omni malo quod intulerat Dominus super eum: Et dederunt ei unusquisque ovem unam, & in aurem auream unam.
- 12. Dominus autem benedixit novissimis Iob magis quam principio eius. Et facta sunt ei quatuordecim millia ovium, & sex millia camelorum, & mille iuga bouum, & mille asinae.
- 13. Et fuerunt ei septem filij, & tres filiae.
- 14. Et vocavit nomen unius Diem, & nomen secundae Cassiam, & nomen tertiae Cornustibij.
- 15. Non sunt autem inventae mulieres speciosae sicut filiae Iob in universa terra: deditque eis pater suus hereditatem inter fratres earum.
- 16. Vixit autem Iob post haec, centum quadraginta annis, & vidit filios suos, & filios filiorum suorum usque ad quartam generationem, & mortuus est senex, & plenus dierum.

LIBER PSALMORUM.

PSALMORUM liber unicus est apud Latinos, sed in quinque partes dissectus apud Hebraeos, quarum unaquaeque hae clausula terminatur: fiat, fiat. Hi Davidis dicuntur, non quod is omnium sit auctor, sed quod multos veterum collegerit, plurimos ipse addiderit. Quamquam aliqui quoque posterioris aetatis sint, ab ipso Esdrae, aliisque Prophetis additi. Latina autem editio, quam habentis usurpat sancta Romana Ecclesia, non est versio sancti Hieronymi, sed alia translata ab antiquo interprete, ex Graeco Septuaginta Seniorum editionis sancti Luciani martyris (qua xxi sive communis dicebatur) ab ipsomet Hieronymo correcti & emendata.

ARGUMENTUM.

Pios & probos beatos, impios contra, & peccatores esse miseros.

PSALMUS I.

1. **B**eatus vir, qui non abiit in consilio impiorum, & in via peccatorum non stetit, & in cathedra pestilentiae non sedit.

- 2. * Sed in lege Domini voluntas eius, & in lege eius meditabitur die ac nocte.
- 3. * Et erit tamquam lignum, quod plantatum est secus decursus aquarum, quod fructum suum dabit in tempore suo: Et folium eius non defluet: & omnia quaecumque faciet, prosperabuntur.
- 4. Non sic impij, non sic: sed tamquam pulvis, quem projicit ventus a facie terrae.
- 5. Ideo non resurgent impij in iudicio: neque peccatores in concilio iustorum.
- 6. Quoniam novit Dominus viam iustorum: & iter impiorum peribit.

ARGUMENTUM.

Frustra homines, praesertim reges & principes, sese Christi regno opponere. Nam eum esse universorum regem a Deo Patre constitutum, cui sit parendam, si salvi esse velimus.

PSALMUS II.

- 1. **Q**uare fremuerunt Gentes, & populi meditati sunt inania?
- 2. Astiterunt reges terrae, & principes convenerunt in unum adversus Dominum, & adversus Christum eius.
- 3. Dirumpamus vincula eorum: & projiciamus a nobis iugum ipsorum.
- 4. Qui habitat in caelis iridebit eos: & Dominus subsannabit eos.
- 5. Tunc loquetur ad eos in ira sua, &

- in furore suo conturbabit eos.
- 6. Ego autem constitutus sum rex ab eo super Sion montem sanctum eius, praedicans praecipuum eius.
- 7. * Dominus dixit ad me: filius meus es tu, ego hodie genui te.
- 8. Postula a me, & dabo tibi Gentes hereditatem tuam, & possessionem tuam terminos terrae.
- 9. * Reges eos in virga ferrea, & tamquam vas figuli confringes eos.
- 10. Et nunc reges intelligite: erudimini qui iudicatis terram.
- 11. Servite Domino in timore: & exultate ei cum tremore.
- 12. Apprehendite disciplinam nequam irascatur Dominus, & pereatis de via iusta.
- 13. Cum exarserit in brevi ira eius, beati omnes, qui confidunt in eo.

ARGUMENTUM.

Deum, ut se ab exercitu hostili defendat, uti facere consuevit, precatur. Congruit Christo.

- 1. Psalmus David, Cum fugeretur a facie Absalom filij sui. (2. Reg. 15. 14.) III.
- 2. **D**omine quid multiplicati sunt qui tribulant me? multi insurgunt adversum me.
- 3. Multi dicunt animae meae: Non est salus ipsi in Deo eius.
- 4. Tu autem Domine susceptor meus es, gloria mea, & exaltans caput meum.
- 5. Voce mea ad Dominum clamavi: & exaudivit me de monte sancto suo.
- 6. Ego dormivi, & soporatus sum: & exurrexi, quia Dominus suscepit me.
- 7. Non timebo millia populi circumdantis me: exurge Domine, salvum me fac Deus meus.
- 8. Quoniam tu percussisti omnes adversantes mihi sine causa: dentes peccatorum contrivisti.
- 9. Domini est salus: & super populum tuum benedictio tua.